

اشاره

عقیده به ظهور حضرت مهدی (علیه السلام)، منجی موعود و قیام انقلابی و حکومت جهانی و عدالت گستر او، فکر و اندیشه انسان را وسیع و جهان اندیش می سازد تا به دورترین نقاط جهان بنگرد، عالم را مملکت خدا بداند و خیر و آسایش مردم تمام جهان را بخواهد که عاقبت و پیروزی با پرهیزکاران و شایستگان است؛ چنان که خدای متعال در «قرآن» چنین بشارت داده است: «وَلَقَدْ كَتَبْنَا فِي الزَّبُورِ مِنْ بَعْدِ الذِّكْرِ أَنَّ الْأَرْضَ يَرِثُهَا عِبَادِيَ الصَّالِحُونَ» (سوره انبیاء، آیه 105)

«ما بعد از تورات، در زبور داوود نوشتیم که البته بندگان نیکوکار من (ملک زمین را) وارث و متصرف خواهند شد.» ما در این نوشتار بر آئیم تا عقیده به منجی و موعود و برقراری حکومت و امت واحده جهانی را در سایر ادیان به اجمال مورد بررسی قرار دهیم.

تمام ادیان و مذاهب در عقیده به مصلح کل و موعود منجی کل ملل، مشترکند. پیروان تمام ادیان معتقدند که در یک عصر تاریک و بحرانی که جهان را فساد و بیدادگری و بی دینی فرا گرفته، نجات دهنده ای بزرگ طلوع می کند و به واسطه نیروی فوق العاده، اوضاع آشفته جهان را اصلاح می کند و خداپرستی را بی دینی و مادی گری غلبه می دهد.

البته هر ملتی او را با نام و لقبی مخصوص می شناسند. زردشتیان او را «سوشیانس» یعنی نجات دهنده جهان، منابع هندی فرزند سید خلاق «کشن»، یهودان او را «سرور میکائیلی» و مسیحیان او را «مسیح موعود» یا پسر انسان و مسلمانان وی را به نام «مهدی موعود (علیه السلام)» می شناسند.

بشارت کتب آسمانی

در زبور داوود (علیه السلام) که تحت عنوان مزامیر در لابه لای عهد عتیق آمده است، در حداقل سی و پنج مورد نمونه هایی درباره ظهر موعود جهانی به چشم می خورد:

«زیرا که شریران منقطع خواهند شد و اما منتظران خداوند وارث زمین خواهند شد. هان بعد از اندک زمانی شریر نخواهد بود... و اما حلیمان وارث زمین خواهند شد... اما صالحان را خداوند تأیید می کند... و میراث آنها خواهد بود تا ابد الآباد.» (1)

در مزبور 45، 96 و 97 نیز نمونه هایی به صراحت آمده است. در بخشی از مزبور 96 با اشاره به حکومت عادلانه آن حضرت، چنین آمده است: «قوم ها را به انصاف داوری خواهد کرد... زیرا برای داوری جهان می آید.» (2)

در تورات در کتاب دانیال نبی آمده است: «در آن زمان سرور میکائیلی امیر عظیمی که برای پسران قوم تو ایستاده (قائم) است، خواهد برخاست و چنان زمان تنگی خواهد شد که از حینی که امتی به وجود آمده است تا آن روز نبوده ...» (3)

در کتاب حیقوق نبی علاوه بر بشارت آمدن اشاره به حکومت جهانی آن حضرت نیز دارد: «اگر چه تأخیر نماید، برایش منتظر باش؛ زیرا که البته خواهد آمد و درنگ نخواهد نمود، بلکه جمیع امت ها را نزد خود جمع می کند و تمامی قوم ها را برای خویشتن فراهم می آورد.» (4)

در کتاب زکریای دوم که شبیه، باب آخر کتاب زکریاست، از آمدن منجی موعود... که سلطنت او از دریا تا دریا و تا اقصی نقاط زمین خواهد بود، مژده داده شده است. (5)

همچنین در باب های مختلف عهد قدیم علاوه بر بشارت ظهور منجی، با اشاره به نوع حکومت جهانی و امت واحده بر عدالت گستری او تأکید می کند.

جالب اینجاست که قرآن نیز در آیاتی که در باب این پیامبران و حضرت موسی (علیه السلام) و ابراهیم (علیه السلام) آمده است، بر این نکته ها تأکید دارد. آیه ای که در ابتدای این نوشتار ذکر شد (انبیاء، 105) نمونه ای از این آیات است که اشاره به همین موضوع دارد.

مفسرین «زبور» را زبور داوود و منظور از «ذکر» را تورات دانسته اند که قرآن می فرماید: «ما در زبور و تورات نوشتیم که زمین را بندگان صالح ارث خواهند برد» که نشان از تشکیل حکومت جهانی به دست مستضعفان دارد.

بشارت در انجیل

در اناجیل اربعه به این موضوع بیش از سایر کتب آسمانی پرداخته شده است. بنا به نوشته «مستر هاکس» در انجیل و ملحقات آن (عهد جدید) کلمه «پسر انسان» هشتاد بار تکرار شده است که تنها سی مورد آن با حضرت

عیسی (علیه السلام) قابل تطبیق است و پنجاه مورد دیگر از نجات دهنده ای سخن می گوید که در آخرالزمان ظهور خواهد کرد و حضرت عیسی (علیه السلام) نیز با او خواهد آمد تا او را یاری کند. (6)

در ادامه به نمونه هایی چند از این اناجیل اشاره می کنیم:

انجیل متی

در باب 24 انجیل متی گفتگویی از حضرت مسیح (علیه السلام) با شاگردانش ثبت شده است که علاوه بر بشارت به ظهور منجی موعود، به اوضاع سیاسی، اجتماعی و اقتصادی عصر ظهور نیز اشاره مستقیم دارد و نشانه های ظهور را عنوان می کند و درباره زمان ظهور تأکید می کند که جز خداوند هیچ کس از آن اطلاع ندارد: «... اینک شما را خبر دادم، پس اگر شما را گویند در صحرا است بیرون مروید، یا آن که در خلوت است باور می کنید؛ زیرا همچنان که برق از مشرق ساطع شده تا به مغرب ظاهر می شود، ظهور پسر انسان نیز چنین خواهد شد، ... آن گاه علامت پسر انسان در آسمان پدید گردد و در آن وقت جمیع طوایف سینه زنی کنند و پسر انسان را ببیند که بر ابرهای آسمان با قوت و جلال عظیم می آید... اما از آن روز و ساعت هیچ کس اطلاع ندارد، حتی ملائکه آسمان جز پدر من و بس. ... شما نیز حاضر باشید؛ زیرا در ساعتی که گمان نمی برید، پسر انسان می آید.» (7)

«اما چون پسر انسان در جلال خود با جمیع ملائکه مقدس خویش آید، آن گاه بر کرسی جلال خود خواهد نشست و جمیع امت ها در حضور او جمع شوند و آنها را از همدیگر جدا می کند.» (8)

چنانکه می بینید در این فراز، از جمع شدن امت ها و تشکیل حکومت واحده جهانی سخن به میان آمده است که پسر انسان بر کرسی حکومت آن خواهد نشست.

انجیل مرقس

همین مضمون در سایر اناجیل از جمله انجیل مرقس با اندکی تغییر آمده است:

«از آن روز و ساعت غیر از پدر هیچ کس اطلاع ندارد، نه فرشتگان در آسمان و نه پسر هم. پس بر حذر و بیدار شده، دعا کنید؛ زیرا نمی دانید که آن وقت کی شده ... در چه وقت صاحب خانه می آید.» (9)

انجیل لوقا

درباره آمادگی برای ظهور چنین می گوید:

«کمرهای خود را بسته، چراغ های خود را فروخته بدارید و شما مانند کسانی باشید که انتظار آقای خود را می کشند که چه وقت از عروسی مراجعه کند، تا هر وقت آید و در را بکوبد، بی درنگ برای او باز کنند. خوشا به حال آن غلامان که آقای ایشان چون آید، ایشان را بیدار یابد... پس شما نیز مستعد باشید؛ زیرا در ساعتی که گمان نمی برید، پسر انسان می آید.» (10)

در باب 21 نیز ضمن اشاره به مضمونی که از انجیل های متی و مرقس نقل شد، به علایم ظهور و اوضاع مردمان در آن عصر اشاره می کند و حکومت جهانی و قوت و جلال عظیم پسر انسان را مورد تأکید قرار می دهد.

در انجیل یوحنا نیز چنین می خوانیم:

«و الان قبل از وقوع به شما گفتم تا وقتی که واقع نگردد، ایمان آورید. بعد از این که بسیار با شما نخواهم گفت؛ زیرا که رئیس این جهان می آید.» (11)

با بررسی اجمالی در کتب آسمانی عهد قدیم (عتیق) و عهد جدید (انجیل)؛ نکات بسیاری درباره بشارت به ظهور منجی، نشانه ها و علایم ظهور، شرایط و اوضاع اجتماعی، سیاسی و ... عصر ظهور و نوع حکومت موعود؛ قابل استخراج است که نوع ما تنها به ذکر چند نکته درباره حکومت آن حضرت بسنده می کنیم:

1. حکومت آن حضرت همراهی پایه صالحان، شایستگان، حلیمان و مستضعفان را در پی خواهد داشت.
2. موعود جهانی، حکومتی جهانی با قوت و جلال عظیم خواهد داشت و همه باید آماده فرمانبرداری او باشند.
3. یاران خود را با سرعت از نقاط مختلف به نزد خویش فرا می خواند.
4. سلطنت و حکومت وی جهانی خواهد بود و جمیع اقوام و ملل روی زمین تحت عنوان یک ملت؛ مطیع و فرمانبردار وی می شوند.
5. وسعت قلمرو حکومت او از شرق تا غرب و در اقصی نقاط عالم خواهد بود.
6. نسل شیران و بدان منقطع و درهم کوبیده خواهد شد.
7. حکومت او بر پایه عدالت و قسط خواهد بود و در حکومت او ظلمی نخواهد شد.
8. هیچ کس جز خداوند از روز ظهور و شروع حکومت، خبر ندارد.
9. در سایه ی حکومت او پرستش و ستایش جهانی خداوند مرسوم خواهد شد.
10. همزیستی مسالمت آمیز همه ساکنان زمین و برقراری صلح جهانی، آرامش و آسایش و رفاه برای همه از جمله برکات حکومت او خواهد بود.

موعود جهانی در منابع زردشتی

چنان که در منابع اصلی زردشتی می خوانیم؛ زردشت معتقد بود که دو نیروی متضاد خیر و شر یا نور و ظلمت،

یکی به نام «اهورامزدا» یا «ایزدان» منبع روشنائی و دانش وسیع و دیگری «اهریمن» منشاء جهل و تاریکی و فساد، دائم در کشمکش و نزاع هستند تا زمانی که «سوشیانس» یعنی «نجات دهنده» ظهور کند و این نزاع با شکست کامل اهریمن پایان پذیرد و ظلم و فساد و بدی به کلی از جهان ریشه کن شود. کتاب های اوستا، زند، پازند و گات ها از کتب مقدس کنونی زردشتیان است و اینان طبق وعده همین کتاب ها، در انتظار نجات دهنده دنیا هستند.

در کتاب زند که تفسیر و ترجمه اوستای کنونی است، ضمن اشاره به آنچه گفته شد، آمده است: «... آن گاه فیروزی بزرگ از طرف ایزدان می شود و اهریمنان را منقرض می سازند و تمام اقتدار اهریمنان در زمین است و در آسمان راهی ندارند و بعد از پیروزی ایزدان و برانداختن تبار اهریمنان، عالم کیهان به سعادت اصلی خود رسیده، بنی آدم بر تخت نیک بختی خواهند نشست.» (12)

جاماسب نامه

جاماسب برادر گشتاسب بن سهراب از شاگردان زردشت است. در کتاب جاماسب نامه چنین می نویسد: «مردی بیرون آید از زمین تازیان از فرزند هاشم، مردی بزرگ سر و بزرگ تن و بزرگ ساق و بر دین جد خویش بود. با سپاه بسیار روی به ایران نهد و آبادی کند و زمین را پر داد کند و از داد وی گرگ با میش آب خورد و مردم بسیار شوند... و همه کس به دین مهرآزمای باز آیند و جور و آشوب از جهان برخیزد، چنانکه فراموش کنند که چون سلاح باید داشتن و اگر وصف نیکویی آن کنم، تلخ گردد این زندگانی که ما بدو اندریم.» (13)

نیز در جای دیگری می گوید:

«سوشیانت (نجات دهنده بزرگ، سودمند) دین را به جهان رواج دهد و فقر و تنگدستی را ریشه کن سازد. ایزدان را از دست اهریمنان نجات داده، مردم جهان را هم فکر و هم گفتار و هم کردار سازد.» (14)

و در جای دیگری در همین کتاب، بعد از بشارت به نبوت رسول اکرم (صلی الله علیه و آله) می گوید: «و از ذریه دختر آن پیامبر که به خورشید عالم و شاه زمان معروف است، مردی به خلافت خواهد رسید که در دنیا به حکم ایزدان حکم خواهد نمود. او آخرین خلیفه آن پیامبر در وسط عالم یعنی مکه است و دولتش تا روز قیامت دوام خواهد داشت...» (15)

در کتاب «گات ها» که بخشی از اوستا است، جملاتی راجع به موعد جهانی با عنوان بامداد روز آمده است: «ای مزدا! بامداد روز فراز آید، جهان را دین راستین فرا گیرد با آموزش های فزایش بخشی پر خرد. رهاندگان کیانند؟ آنان که بهمن به یاری شان خواهد آمد از برای آگاه ساختن ...» (16)

در کتاب «زند بهمن یسن» شرح اوستا نیز در چندین جا درباره ی سوشیانت (نجات دهنده) و علایم ظهور او و نوع حکومت او سخن به میان آمده است:

«قبل از ظهور سوشیانس خلف وعده، دروغ، بی دینی و بی بند و باری در عالم گسترش می یابد. مردم از خداوند دور شده و ظلم و فاسد عالم را فرا می گیرد. این امور احوال عالم را دگرگون کرده و زمینه را برای ظهور منجی فراهم می آورد... و بعد از آن سوشیانس عالم را پاک خواهد نمود، آن گاه قیامت برپا خواهد شد.» (17)

بررسی:

جملات و اشارات صریح این کتاب ها درباره نجات دهنده بزرگ که گاه حتی نسل و نام او را ذکر می کنند، همگی اشاره و تصریح به حکومت جهانی حضرت مهدی (علیه السلام) دارند. با نگاهی به این جملات و سایر جملاتی از این دست که در این مختصر نقل نشد، نکات زیر قابل استخراج است:

1. موعود جهانی از نسل هاشم و از فرزندان دختری آخرین پیامبر (پیامبر عرب) و معروف به خورشید عالم و شاه زمان (امام زمان) خواهد بود و دین او دین جدش (اسلام) و آخرین خلیفه او خواهد بود.
2. پس از ظهور منجی بساط فساد و شر و اهریمن منقرض خواهد شد و عالم به سعادت اصلی می رسد.
3. حکومت او بر پایه عدالت و داد خواهد بود. چندان که گرگ با میش آب بخورد.
4. چنان آسایش و آرامش در جهان حکم فرما می شود که مردم نمی دانند چرا و چگونه از اسلحه استفاده کنند.
5. فقر و تنگدستی ریشه کن خواهد شد و همه جا آباد خواهد شد.
6. مردم جهان هم فکر و هم گفتار و هم کردار شوند و امت واحده جهانی را تشکیل می دهند.
7. دولت و حکومت موعود جهانی ابدی خواهد بود و تا روز قیامت دوام خواهد داشت.
8. موعود به حکم خدا و از جانب او به عنوان (خلیفه الله) بر جهان حکم خواهد راند.
9. وسعت قلمرو او تمام جهان را شامل می شود و حکومت وی جهانی خواهد بود.
10. دین او دین جهانی (آخرین دین، دین جدش، اسلام) و سرآمد تمامی ادیان و حکومت ها و دولت ها خواهد بود.

بشارت و حکومت موعود در کتب هندوها

بسیار جالب است بدانید که در کتب مختلف هندوها نیز نشانه های منجی عالم، حکومت، دین و سایر مشخصات عصر وی آمده است که منطبق به امام عصر (علیه السلام) و حکومت جهانی وی می باشد. شاکمونی که بنا به عقیده هندیان، پیغمبر و صاحب کتاب آسمانی است، نوید آمدن و ظهور منجی عالم را در کتابش چنین آورده است:

«پادشاهی و دولت دنیا به فرزند سید خلائق دو جهان «کشن» (18) بزرگوار تمام شود و او کسی باشد که بر کوه های مشرق و مغرب دنیا حکم براند و فرمان کند و بر ابرها سوار شود و فرشتگان کارکنان او باشند. جن و انس در خدمت او شوند و از سودان که زیر خط استوا است تا عرض تسعین که زیر قطب شمالی است و ماوراء بحار را صاحب شود. دین خدا یک دین شود و دین خدا زنده گردد و نام او ایستاده (19) باشد و خداشناس باشد.» (20)

در کتاب «دید» که نزد هندیان از کتب آسمانی است، آمده است:

«پس از خرابی دنیا پادشاهی در آخر الزمان پیدا شود که پیشوای خلایق باشد و نام او منصور (21) باشد و تمام عالم را بگیرد و به دین خود آورد. همه کس را از مؤمن و کافر بشناسد و هر چه از خدا خواهد برآید.» (22)

در کتاب «باسک» از کتب آسمانی هندوها نیز چنین آمده است:

«دور دینی تمام شود به پادشاه عدلی در آخرالزمان که پیشوای ملائکه و پریان و آدمیان باشد و حق و راستی با او باشد و آنچه در دریا و زمین ها و کوه ها پنهان باشد، همه را به دست آورد و از آسمان ها و زمین آنچه باشد خبر دهد و از او بزرگتر کسی به دنیا نیاید.» (23)

پاتیکل نیز که از اعظم هندوان و به زعم آنان صاحب کتاب آسمانی است، در گفتاری درباره دولت منجی موعود چنین می گوید:

«... چون مدت روز تمام شود، دنیای کهنه نو شود و صاحب ملک تازه پیدا شود، از فرزندان دو پیشوای بزرگ جهان که یکی ناموس آخر الزمان (24) و دیگری صدیق اکبر یعنی وصی بزرگتر وی که «پشن» (25) نام دارد و نام آن صاحب ملک تازه «راهنما» (26) است. به حق پادشاه شود و خلیفه «رام» (27) باشد و حکم براند و او را معجزه بسیار باشد. هر که پناه به او برد و دین پدران او اختیار کند، سرخ روی باشد در نزد رام. (28)

دولت او بسیار کشیده شود و عمر او از فرزندان ناموس اکبر زیاد باشد و آخر دنیا به او تمام شود و از ساحل دریای محیط و جزایر سرانندیب و قبر آدم (علیه السلام) و جبال القمر تا شمال هیکل زهره تا سیف البحر و اقیانوس را مسخر گرداند و بتخانه سومنات را خرب کند و جگرنات (29) به فرمان او به سخن آید و به خاک افتد. پس آن را بشکند و به دریای اعظم اندازد و هر بتی که در هر جا باشد، بشکند.» (30)

در کتاب «وشن جوک» آمده است:

«و در آخرالزمان زمین به دست مردی خواهد افتاد که خداوند متعال را دوست دارد و او از خواص بندگان خداست. نام او «فرخنده» و «خجسته» است.» (31)

در کتاب «اوپانیشاد» نیز آمده است:

«این مظهر «ویشنو» در آخر الزمان ظهور می کند، در حالی که بر اسبی سفید سوار و شمشیری برهنه به دست دارد که به مانند ستاره دنباله دار می درخشد و همه شریران و افراد پست را به هلاکت می رساند و زندگی نوینی را برپا کرده و طهارت و پاکی را برمی گرداند.» (32)

در کتب مقدسه «جین ها» نیز آمده است:

«هنگامی که فساد و انحطاط و تباهی جهان را فرا گیرد، شخص کاملی که آن را «تیر تنگر» (یعنی نوید دهنده) گویند ظهور کرده، تباهی را از بین می برد و پاکی و صافی را از نو برقرار می سازد.» (33)

جینیان همچنین در مهابهارت یک فصل را به «کریشنا» اختصاص داده، آورده اند: «کریشنا ظهور کرده، جهان را نجات می دهد.» (34)

با بررسی این نقل ها و سایر عباراتی از این دست در کتاب هندیان، نیز به نکاتی صریح که نشانی حضرت صاحب الزمان (علیه السلام) را می دهند می رسیم که به اختصار بدان می پردازیم:

1. پادشاه آخر الزمان فرزند سید خلایق «کشن» (پیامبر اسلام) است و نام او «قائم، ایستاده، منصور، راهنما و فرخنده، خجسته» می باشد و عمری بسیار دراز دارد.

2. او آخرین خلیفه (جانشین) پیامبر آخر الزمان است و فرزند و پیشوای بزرگ جهان و به حق و به حکم خدا

- پادشاه شود و حکم براند. او خلیفه رام (خدا) است.
 3. وسعت قلمرو او از شرق تا غرب عالم است.
 4. حکومت او بر اساس عدل و دادگری است.
 5. او حاکم بر انس و جن و ملائکه خواهد بود.
 6. همه دین ها جمع و دین خدا یک دین و دین خدا زنده گردد. او تمام عالم را به دین خود (اسلام) درآورد.
 7. معادن و مخازن زمینی در دریا و کوهها در اختیار او قرار می گیرد.
 8. دولت او بسیار دوام یابد و آخر دنیا به او تمام شود.
 9. هر بتی در هر جا باشد، بشکند.
 10. چون فساد عالمگیر شود، آن شخص کامل ظهور می کند و شریران را تماما هلاک سازد و دولت اشرار منقرض و سپری شود.
 11. زندگی و حکومت جدیدی را بر پا کرده و طهارت و پاکی و سلامت و سعادت را به مردم برگرداند.
 12. از آسمان و زمین خبر دهد و او را معجزه بسیار باشد.
- علاوه بر آنچه از کتب سایر ادیان غیر از اسلام نقل شد، در باور اقوام و ملل مختلف نیز عقیده به ظهور مصلح موعود جهانی وجود دارد و همگان در انتظار ظهور او و برقراری حکومت جهانی بر اساس عدل و داد هستند. جای نقل مفصل باورها و عقاید اقوام گوناگون در این مختصر نیست و شما را به کتبی که به تفصیل در این باره نوشته اند، ارجاع می دهیم.

موعود در اسلام

همه شما خوانندگان گرامی بارها درباره حضرت مهدی (علیه السلام) سخنانی شنیده و یا کتاب هایی مطالعه کرده اید. اینک برای دوری از تفصیل و تکرار دانسته های شما، به اختصار بحث حکومت جهانی موعود را در اسلام مورد بررسی قرار می دهیم.

در قرآن کریم آیاتی در سوره های مختلف درباره بحث مهدویت و حکومت جهانی آن حضرت آمده است که برخی تصریح به آن دارند و برخی با استفاده از روایات و تفاسیر، منطبق بر بحث مهدویت است. همچنین روایات بسیار زیادی از پیامبر (صلی الله علیه و آله) و ائمه اطهار (علیهم السلام) که در منابع شیعه و اهل سنت نقل شده است؛ ویژگی های فردی، اوضاع عصر ما قبل و بعد ظهور، روش و ویژگی های حکومت آن حضرت را به دقت بیان نموده اند. بیشترین مباحث درباره موعود جهانی، در دین اسلام آمده و بیشترین کتاب ها درباره او نیز در بین مسلمان ها اعم از شیعه و سنی نوشته شده است و حق هم همین است؛ چرا که موعود، پس انسان و آخرین خلیفه الهی، کسی نیست جز حضرت مهدی (علیه السلام) فرزند پیامبر اسلام (صلی الله علیه و آله) که از مسلمان ها و نسل پیامبر اسلام است و دینی که خواهد آورد جز اسلام نخواهد بود.

از بین آیات مختلف قرآن برای رعایت اختصار به ذکر نمونه ای بسنده می کنیم:

«وَعَدَ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا مِنْكُمْ وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَيَسْتَخْلِفَنَّهُمْ فِي الْأَرْضِ كَمَا اسْتَخْلَفَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ وَ لَا يُمَكِّنَنَّ

لَهُمْ دِينُهُمُ الَّذِي ارْتَضَى لَهُمْ وَ لَيَبْدَلَنَّهُمْ مِنْ بَعْدِ خَوْفِهِمْ أَمْنًا يَعْبُدُونَنِي لَا يُشْرِكُونَ بِي شَيْئًا وَمَنْ كَفَرَ بَعْدَ ذَلِكَ فَأُولَئِكَ هُمُ الْفَاسِقُونَ»؛ (35)

«خداوند به کسانی از شما که ایمان آورده و اعمال شایسته پیشه کرده اند وعده داده است که آنها را در زمین خلافت دهد، چنانکه افراد پیش از آنها را نماینده خود گردانید و دینی را که برای آنها برگزید، برای اینان باقی داشته و ترس آنها را تبدیل به امن کند تا مرا پرستش کنند و هیچ به من شرک نوزند و کسانی که پس از آن کافر شوند، آنها فاسقاند.»

نکات آیه:

1. خلافت و نمایندگی خدا در زمین به مؤمنین و صالحان می رسد.
 2. این حکومت بر اساس قوانین و دین الهی در تمام شئون زندگی خواهد بود. دینی که از قبل انتخاب شده بود. (اسلام)
 3. پس از خوف و ترس و ناامنی، امنیت و آرامش به این حکومت خواهیم داد. یعنی تمام عوامل ترس و ناامنی از بین می رود و آرامش و امنیت کامل در همه روی زمین حکم فرما خواهد شد.
- در تفسیر این آیه از امام سجاد، امام باقر و امام صادق (علیه السلام) روایت شده که این آیه درباره حضرت قائم (علیه السلام) و یاران او نازل گردیده است.

در تفسیر آیه 9 سوره توبه؛ «هُوَ الَّذِي أَرْسَلَ رَسُولَهُ بِالْهُدَى وَ دِينِ الْحَقِّ لِيُظْهِرَهُ عَلَى الدِّينِ كُلِّهِ وَ لَوْ كَرِهَ الْمُشْرِكُونَ»؛

روایاتی از امیر المؤمنین علی (علیه السلام) و امام باقر (علیه السلام) نقل شده است که اشاره به قیام امام زمان (علیه السلام) دارد. امام باقر (علیه السلام) می فرماید: «این پیروزی به هنگام قیام مهدی از آل محمد (صلی الله علیه و آله) خواهد بود. آنچنان که هیچ کس در جهان باقی نمی ماند، مگر این که اقرار به محمد (صلی الله علیه و آله) خواهد کرد.» و این نشان از دین واحد جهانی در زمان ظهور قائم (علیه السلام) دارد، که آن هم دین اسلام خواهد بود.

علامه مجلسی در «بحار الانوار» حدود 60 آیه را نقل می کند و همراه با تفاسیر و روایاتی، آنها را به موضوع مهدویت نسبت می دهد.

اگر این آیات را دقیق مورد بررسی قرار دهیم و در کنار بشارت های کتب سایر ادیان که گذشت قرار دهیم، به خوبی معنای بشارت ها، شخص منجی، ویژگی های شخصی و حکومتی وی بر ما روشن و آشکار می گردد. روایات شیعه از پیامبر و ائمه درباره موضوع مهدویت بسیار زیاد است و هر کدام بخشی یا موضوعی از موضوعات پیرامون این حادثه و شخصیت عظیم را مورد اشاره قرار داده است.

نکته ها و برداشت ها:

از لا به لای آیات قرآن، تفاسیر، روایات و کتاب های متعدد مسلمان شیعه و اهل سنت درباره مسأله مهدویت و حکومت آن حضرت در آخر الزمان، شاید بتوان نکات زیر را فهرست وار برشمرد:

1. قائم از فرزندان پیامبر (صلی الله علیه و آله) است و شبیه و هم نام اوست و آخرین (دوازدهمین) خلیفه و جانشین اوست.

2. عمری دراز و غیبتی طولانی دارد و سرانجام ظهور می کند.
3. پس از آن که زمین پر از فساد و ظلم شده باشد و مدعیان دروغین آمده باشند، ظهور می نماید.
4. حکومت او بر پایه عدل، قسط و داد خواهد بود.
5. صالحان و مؤمنین یاران او و وارثان زمین خواهند بود.
6. تمام شرق و غرب عالم تحت سیطره حکومت او خواهد بود و حکومت وی جهان شمول و فراتر از حکومت سلیمان خواهد بود.
7. او تمام مردم را به دین جدش پیامبر اسلام و قرآن دعوت می کند و دین اسلام دین واحد و جهانی خواهد شد.
8. زمین از وجود ستم کاران و شریران پاک سازی خواهد شد.
9. علوم صنایع پیشرفت سریع و برق آسا خواهند داشت.
10. عدالت اجتماعی به تمام معنا برقرار خواهد شد و پیشرفت های عظیم اقتصادی به وجود خواهد آمد.
11. زندگی مادی مردم دچار دگرگونی شده و مردم در رفاه و آسایش خواهند بود.
12. در عصر او انسان ها به سایر کرات آسمانی راه می یابند.
13. رجعت و بازگشت به دنیا در عصر او اتفاق خواهد افتاد.
14. اختلاف ها میان ملت ها و اقوام برطرف خواهد شد و نزاع ها پایان خواهد یافت.
15. پیشرفت های قضایی در عصر ظهور بسیار خواهد بود.
16. زمین آباد می شود و ذخائر و مخازن پنهان خود را آشکار می نماید و نعمت ها فراوان می شود.
17. قیام خود را از مکه شروع می کند، سپس به مدینه می رود و پس از فتح عراق، کوفه را پایتخت خود قرار می دهد.
18. حضرت مسیح از آسمان به زمین آمده و در قدس با او نماز خواهد خواند و به یاری او بر خواهد خاست.
19. دولت او تا قیامت ادامه خواهد داشت و دولت دیگری نخواهد آمد.
20. امنیت کامل و همه جانبه در دولت کریمه امام زمان (علیه السلام) برقرار خواهد بود.

نتیجه

ملاحظه کردید که حکومت جهانی حضرت مهدی (علیه السلام) و ویژگی های فردی او بنابر آنچه در دین اسلام و سایر ادیان اشاره شد، تا حد زیادی منطبق بر هم هستند و گاه اختلاف در برخی موارد جزئی است که با توجه به کثرت منابعی که به صراحت اسم و نشانه های فردی و حکومت وی را اشاره کردند، چندان اهمیتی ندارد. نتیجه این که مصلح کل و موعود جهانی بنا به بشارت همه کتب و ادیان آسمانی در آخر الزمان خواهد آمد و جهان پس از ظلم و ستم و فساد را پر از عدل و داد خواهد کرد و حکومتی جهانی با امتی واحد و دین واحد تشکیل خواهد داد و در این موضوع اختلافی نیست. غالب بشارت ها و نشانه ها بر همدیگر و بر حضرت مهدی (علیه السلام) که اسلام و شیعه بدان اعتقاد راسخ دارد، منطبق است. به امید روزی که آن خورشید پرده نشین

غیبت چهره بگشاید و ندای ملکوتی «انا بقیه الله» او در فضای تمام جهان طنین افکن شود و حکومت الهی و جهانی اش برقرار گردد و وعده الهی عملی شود.

پی نوشت :

- 1- عهد عتیق، مزامیر داود، مزمو (باب) 37، بندهای 9 تا 12 و 17-18.
- 2- همان، مزمو 96، بندهای 10-13.
- 3- عهد قدیم، کتاب دانیال نبی، باب 12، بند 1 تا 5 و 10 تا 13.
- 4- همان، کتاب حیقوق نبی، باب 2.
- 5- همان، کتاب زکریا، فصل 9، بند 9-10.
- 6- قاموس مقدس، ص 219 به نقل از موعود نامه، مجتبی تونه ای، ص 706، مدخل موعود.
- 7- انجیل متی، باب 24، بند 1 تا 45.
- 8- همان، باب 25، بند 31.
- 9- انجیل مرقس، باب 13، بند 33.
- 10- انجیل لوقا، باب 12، بند 35.
- 11- انجیل یوحنا، باب 14، بند 30.
- 12- بشارات عهدین، ص 237 به نقل از مهدی آخرین سفیر انقلاب، ذبیح الله محسنی کبیر، ص 74.
- 13- همان، ص 258.
- 14- جاماسب نامه، ص 121.
- 15- بشارات عهدین، ص 273 به نقل از موعود شناسی و پاسخ به شبهات، علی اصغر رضوانی، ص 109.
- 16- گات ها، ص 98 به نقل از سیمای آفتاب، حبیب الله طاهری، ص 17.
- 17- جاماسب نامه، ص 25 و زند بهمن یسن، ص 19 به نقل از موعودشناسی.
- 18- به زبان هندی نام پیغمبر اسلام است.
- 19- ایستاده یعنی قائم (علیه السلام).
- 20- بشارات عهدین، ص 242، به نقل از مهدی آخرین سفیر انقلاب، ص 77.
- 21- منصور از القاب امام زمان (علیه السلام) است.
- 22- بشارات عهدین، ص 243.
- 23- همان.
- 24- مقصود رسول اکرم (صلی الله علیه و آله) است.
- 25- نام هندی حضرت علی (علیه السلام) است.
- 26- اشاره به نام «مهدی» (علیه السلام) است.
- 27- به لغت سانسکریتی به معنی خدا است.
- 28- صراحت دارد در دعوت حضرت مهدی (علیه السلام) از جهانیان به دین اسلام.

- 29- نام بتی به لغت سانسکریتی است که هندوها آن را مظهر خدا می دانند.
- 30- بشارات عهدین، ص 247.
- 31- همان، ص 272، بشاره الظهور، ص 18.
- 32- اوپانیشاد، ص 737، به نقل از موعود شناسی.
- 33- مهدی آخرین سفیر انقلاب، ذبیح الله محسنی کبیر، ص 79، به نقل از اوپانیشاد، مقدمه، ص 54.
- 34- اوپانیشاد، ص 647.